

Megjelen minden vasárnap

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egy évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.
Egyes szám ára	8 kr.

SZERKESZTŐSÉG:

Szobotka Gusztávnál hova a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NÉZVE

a lap hátulsó (4-ik) oldala 2-helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstár bélyegilleték külön 30 kr. Az előfizetések és hirdetési díjak főtisztelendő Keller Lajos plébanos urhoz küldendők.

NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmentetlen levelek csak ismert kezekről fogadtnak el. Kéziratok vissza nem adtnak.

A regale-ügy.

A regale-megváltásról szóló törvény végrehajtására vonatkozólag a pénzügyminiszterium a hivatalos lapban részletes hirdetményt tett közzé, mely kivonatilag a regale-birtokosok eljárását kárpótlási igényük bejelentésénél, illetőleg a bejelentés kellekeit körvonalazza.

E hirdetményben azonkívül ki van mondva, hogy mindazok, akik bizonyítással igényelnek nagyobb kárpótlást, mint a mennyi fizetett adójuk után megilleti, a kártalanításnak ekként megállapított tökéssége csak 1892. év végén lesz kiszolgáltatható. E közlemény első része következőleg hangzik:

az italmérsi jog kártalanításáról szóló 1888. XXXVI. t. c. rendelkezése szerint a hivatkozott törvényben megjelölt többi feltételektől eltekintve, italmérsi jogért kártalanítás csak az esetben adható, ha az italmérsre jogosult, vagy törvényes képviselője avagy megbízottja kártalanítási igényét legkésőbb 1889. évi március hó 31-éig az illetékes, vagyis annál a kir. adófelügyelőnél, mely adófelügyelőnek működési területén az italmérsi jog gyakoroltatott, a község megnevezésével, amelyben gyakoroltatott, írásban bejelenti.

Felhivatnak ennek folytán az érdekelt jogosultak, hogy kártalanítási igényüket a megjelölt helyen és módon legkésőbb 1889. évi március hó 31-éig annyival is inkább jelentsék be, mert ellenkező esetben ezek az igények a hivatkozott törvényszakasz értelmében, tekintetbe semmi szín alatt sem lesznek vehetőek.

Ez írásbeli bejelentésnek tartalmaznia kell:

1. a község nevét, melyben az italmérsi jog gyakoroltatott;
2. a kártalanítandó italmérsi jog pontos körülírását;
2. azon jognak határozott megjelölését, melynek alapján a kártalanítást kérő az italmérsi jogot mint tulajdonos, tényleg gyakorolta;
4. azt, hogy ezen italmérsi jog miként volt megadóztatva;
5. a bejelentőnek, esetleg, ha a bejelentő képviselével a kártalanítási eljárás folyamán mást biz meg, ennek lakását;
6. az italmérsi jog azon jövedelmének határozott megjelölését, melyet a jogosult az 1882—1886. években ezen jog után tényleg élvezett, és melyet a kártalanítási összeg kiszámításánál alapul kíván vétetni.

Ha ez utóbbi pont szerint a jogosult csak azon jövedelmet kívánja alapul vétetni, mely mint tisztán italmérsi jog után élvezett jövedelem, a fenti években tényleg járadékadóval meg is volt róva, akkor semmi egyéb bizonylat nem szükséges.

Ha az italmérsi jog járadékadóval volt ugyan megróva az 1882—1886. évben, de a vele együtt bérbe adott épület

ingatlan, vagy más valami jog (halászat, rév, vámjog stb.) jövedelme nem lett elkülönítve, hanem a járadékadó együttesen vettett ki rájuk, akkor a bejelentésnek tartalmazni kell azt is, hogy az összes jövedelemből mi esett tisztán és kizárólag az italmérsi jogra és mindazon bizonylatokat melyekkel azt a bejelentő bizonyítani képes.

Azon esetben, melyekben a jogosultak ezen rendesen tekintetbe veendő alaptól eltérőleg az italmérsi jog kártalanításáról szóló 1888. XXXVI. t. c. 4., illetve 6—10. §-ainak intézkedéseinek értelmében azt kérik, hogy a neki járó kártalanítási összeg a rendes alaptól eltérőleg és a törvényben elősorolt kivételes módzatok alkalmazása mellett állapíttassék meg, tartoznak ezen kérelmüket és összes bizonyítékaikat, melyekre azon kérelmüket alapítják, a bejelentéssel egyidejűleg, tehát legkésőbb 1889. március 31-éig szintén az illetékes királyi adófelügyelőnél írásban benyújtani, esetleg a későbbi 6. pont esetében a bizonyítás módját pontosan és részletesen megjelölni, mert később beadandó bizonylatok tekintetben egyáltalán nem vehetőek és az 1889. március 31-éig beadott bizonylatok elégtelensége, vagy általában a bizonyítékok be nem adása esetében a kivételes módzatok alkalmazatni nem fognak.

A hirdetmény ezután részletesen ismerteti, hogy az esetben, midőn a kártalanítás nem az adó alapján kívántatik, a bejelentés minő bizonyítékokkal szerelendő fel, általában minő eljárás követendő.

Az előbbieket alapján célszerű volna talán, ha a válságügyi bizottság 1—2 tagja Szegedre utazna, ott meg tudná mi történt Mindszentet illetőleg eddig és a szükséghez képest a továbbiakat foganatba vehetné, mert addig, még meg nem tudjuk, hogy mit tett az adófelügyelő ur, mennyire becsülte az ingatlanokat, mily összeget hozott levonásba azok használata címén, addig alaposan nem lehet sem a dologhoz szólni, sem az esetlegi sérelmek ellen küzdeni!

Községi közgyűlés.

Községi képviselőtestületünk e hó 10-én tartotta az évben első rendes közgyűlését. A képviselők lehetőleg számmal jelentek meg, a tárgysorozat némely részénél élénk vita folyt.

A bíró évi jelentése — melyre legközelebb visszatérünk, — tudomásul vétetett.

A szegény pénztár 1885-iki, a közpénztári 1886-iki számadások a vármegye törvényhatóságától elbírálva, leérkeztek — tudomásul vétetett.

A legtöbb adót fizetők jegyzékét a szolgabírói hivatal megküldötte; a jegyzék ellen felelő beszéd is van beadva, felterjesztés intézése is elhatározatott, miután a szolgabírói hivatal törvény magyarázatára adta magát. Az 1886-iki

törvény érvénybe lépte után a legtöbb adót fizetők s így értékképviselők között eddig befoglaltattak nemcsak a földbirtokosok, hanem egyáltalán a legtöbb adót fizetők, 1887/88-ban ez jó volt, 1889-re minden adó fizető — ha ingatlan birtok után nem fizette az adót — ki maradt — no ez sem a törvényben nincs, sem annak intentiója nem volt!

A leányiskola elkülönítése egyelőre elhalasztott, pénz kellene ahhoz, a meg, fájdalom nincs.

Szobotka Gusztáv ügyvéd kérvénye ügyvédi díjlevél kiállítására tárgyában az újabb nagyobb per vitelért — elhalasztott, míg a per eldől; megérti az ügyvéd előrelátását mindenki, ki tudja, hogy egy perben, hol a közég nagy szeszegét takarított meg, kilenc évi fáradozása 200 frt tiszteletdíjat állapított meg a községi képviselő-testület, mely előbb ugyanazon ügyben egyhangulag 1500 frt tiszteletdíjat szavazott meg. — Hiába vannak, kik a község érdekeit úgy vélik jól megvédeni, ha azokat, kik evek során át eredménnyel védtek a községet, per befejezte után úgy díjazták, hogy nem hajlandó az erkölcsi testületet képviselni saját szülöttje díjlevél nélkül, mert hát a „jó barátok“ appellálnak, appelhatnak.

A trachoma-ügyben Dr. Kaufmann József kérvényének hely adatott, részére a fizetés kiutalványoztatott; ugyancsak a trachoma-ügyben Kádár Eszternek lakbér címén kiutaltatott 320 frt. — Altver Bernát orvosnak 114 frt orvosi díj kiutaltatott. — A bábaasszonyok díjazásának ügye az egészségügyi bizottsághoz utaltatott. — A Csaj-Takács hidja, országos hetivásár helypénzszedése bérbeadása helybenhagyatott.

Koncz aljegyző, Lavicska Pál kérvényei elutasítottak.

Alkalmilag visszatérünk a közgyűlésre.

Világfolyása.

A lefolyt hét érdekesebb eseményeit a következőkben vonhatjuk össze.

Miniszter elnökünk mult kedden Bécsben járt, s hosszabb ideig értekezett Bauer közös hadügyminiszterrel és Kálnoky gróf külügyminiszterrel. Most már véglegesen elhatározatott, hogy az ez évi delegációi ülészak ismét a parlamentek nyári szünetideje előtt a magyar képviselőház ülészakának berekesztése után, valószínűleg május hóban és pedig ez alkalommal Bécsben fog megtartani. A közös miniszteriumokban ennek következtében már szorgalmasan dolgoznak a jövő évi költségvetés összeállításán.

A katonai javaslatok tárgyalását a képviselőház csütörtökön kezdi meg. Münnich Aurél előadón kívül, kinek bevezető beszéde után valószínűleg Fejérváry báró honvédelmi miniszter fog szólni, eddig már 45 szónok van az általános vitára előjegyezve.

Az első szolgálati év végeztével tisztí vizsgát nem tett egyéves önkénteseknek ama kötelezettsége, hogy még egy további évet szolgáljanak, a gyakorlatban csak

azokat fogja érinteni, kik dacára ama bizonyítványoknak, melyek nekik az egyéves önkéntes szolgálatra jogot adnak, elégtelen általános műveltségük, vagy határozott hanyagságuk folytán a véderőről szóló törvény intencióinak megfelelőleg tényleg nem is élvezhetik az egyéves szolgálat előnyeit. A hadügyi kormány, tekintve a nagyon sürgős szükségletet tisztekben, bizonyára törekedni fog a tiszteknek számát lehetőleg emelni. Az új véderőről szóló törvényjavaslat értelmében — az a nagy anomália is meg fog szünni, hogy amaz orvosnövédek közül, kik tanulmányaik első évfolyamaiban tettek eleget szolgálati kötelezettségüknek, 40 százaléka nem lesz orvos, de tulajdonképeni katonai kiképzetésben sem részesült.

B é c s. A király orosz ezredének küldöttsége egy tábornok vezetése alatt Bécsbe érkezett, hogy kifejezze az ezred jókivánatait ő felsége előtt, negyven éves ezredtulajdonosi jubileuma alkalmából.

A bolgár fejedelem házassága. Hir szerint, Koburg Klementina hercegnő azért jött ide, Brüsszelbe, hogy fia a bolgár fejedelem számára megkerje Henriette hercegnőnek, a flandriai gróf legidősebb leányának a kezét.

Natalia királyné oroszországbán. Natalia királyné megvásárolta Pollesjev államtanácsosnak Yalta közelében fekvő birtokát.

A szerb kormányválság. A Krisztics-miniszterium lemondását illetőleg ma a következő hivatalos kommunikét tettek közzé: A Krisztics-minisztérium az új alkotmányt december 23-án (ő naptár szerint) kihirdetvén, az ő felsége által ráruházott missziót teljesíté, kötelességének tartotta, tárcáit ő felsége rendelkezésére bocsátani. Ő felsége köszönetét kegyeskedett kifejezni a kormánynak, különösen a kormány elnökének, támogatásáért az alkotmányrevízió munkájánál, az Obrenovic-dinasztia iránti hű ragaszkodás újabb bizonyítékaiért és a skupstina választások alkalmával tanúsított pártatlanságaért. Ő felsége továbbá kijelenti, hogy habár a parlamenti fogalmak szerint a nagy nemzeti skupstina a kabinet alakítását illetőleg nem mérvadó, e tekintetben nem gyakorolja azt a befolyást, mely a rendes törvényhozó skupstinát illeti, mégis e szerint a jelenlegi minisztériumnak megmaradása az új alkotmány értelmében megejtendő skupstina-választások utánig lehetséges és jogos volna; Ő felsége mégis úgy vélekedik, hogy a kabinet e lépése csak becsületére válik és azt bizonyítja, hogy a kabinet a politikai viszonyokat helyesen fogja fel. Ő felsége tehát tudomásul veszi, hogy a miniszterek tárcáikat rendelkezésére bocsátották, fenntartván magának a későbbi intézkedést. Együttal elvárja a kormány hazafiságától, hogy addig a hivatalos ügyeket minden pártárnyalattal szemben, éppoly pártatlansággal fogja vezetni, mint eddig.

Magassági fixpontok a Tisza mentén.

A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszterium a Tisza folyó vízműtani felvételével kapcsolatban a Tisza mentén magassági fixpontok felállítását rendelte el.

E rendeletből kifolyólag a közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszterium vizrajzi osztálya következő megkeresést intézte a mindszenti plebánia-hivatalhoz:

932. szám.

A főtisztelendő róm. kath. plebániai hivatalnak Mindszent.

A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszter ur Ő Nagyméltósága folyó évi június 30-án 28370. szám alatt kelt rendeletével — a Tisza folyó vízműtani felvételével kapcsolatban, annak kiegészítő részül, a Tisza mentén magassági fixpontok felállítását rendelte el s ezen műveletek keresztülvitelével a vizrajzi osztályt bizta meg.

Ezen magas intézkedés alapján a vizrajzi osztály első sorban a helyszínén kiszemelte a felállítandó fixpontok helyeit, s ilyenekül — tekintettel arra, hogy eme pontoknak lehető hosszú időn át állandóknak kell lenniök — a Tisza menti községekben levő szilárd köépületek s leginkább pedig templomok mutatkoztak első sorban legcélszerűbbeknek, mint a hol a beépített pont legkönnyebben megtalálható s bármilyen változásnak és így a rozszakaratu megrogálásnak is legkevésbé van kitéve.

Ez okokból Főtisztelendőségem vezetésével levő egyházközség templomára is egy ily magassági pont esik, s ezen pont gyanánt a templom külső felszínébe — a vizrajzi osztály által — egy öntött vaslap falaztatnák be — a szem magasságában; mely öntvényről — tájékozás végett — a vázlatrajzot ide mellékelve megküldöm.

Midőn a fent előadott körülményt Főtisztelendőségem becses tudomására hozom, kérvén, hogy a befalazást engedélyezni, esetleg illetékes helyen engedélyeztetni kegyeskedjék, — azon reménynek vagyok bátor kifejezést adni, hogy tekintettel arra, miszerint ezen magassági jegyek az állam tulajdonát képezik s a Tiszaszabályozásra nézve eléggé ki nem fejezhető nagy fontosságuk miatt országos érdekekkel bírnak, Főtisztelendőségem ezen befalazás elé akadályt gőrdíteni nem fog, annyival inkább, hogy a vastábla a fal külső felületén lévén, az épületnek semmi kárt nem okoz.

De ha netalán a magassági jegy beépítése ellen Főtisztelendőségemnek ellenvetése lenne, az esetben kérem ezen körülményt a közmunka- és közlekedésügyi m. kir. ministerium vizrajzi osztályának mihamarább tudomására hozni, nehogy a kora tavasszal kiküldendő mérnök munka közben legyen akadályozva.

Különböen becses válaszában elmaradását beleegyezésnek véve, Főtisztelendőségemnek előzetesen is köszönetet mondva, a jövő év folyamán a magassági jegy külön megkeresés nélkül tényleg beépítettik.

Fogadja Főtisztelendőségem kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Budapestben, 1888. december 22-én.

A királyi tanácsos ur helyett:

Koszpótky Alajos,
miniszteri főmérnök.

A közmunka és közlekedésügyi m. kir. ministerium vizrajzi osztálya, miként a fenti szövegben hivatkozik is rá, a vasból készített vizrajzi magassági jegyek tervezetét is mellékelte az idézett megkeresés mellé, melyről a számadatok hiányozván, a lapbani közlése érdekekkel nem bírhat.

A vizrajzi osztálynak e megkeresvényét a helybeli plebánia hivatal Pallavicini Sándor őrgóf ur öméltóságához, mint a templom kegyurához tette át, kinek is az ügyre vonatkozó kegyes intézkedése így hangzik:

Bécs 1889. I. 6.

Főtisztelendő ur!

F. hó 4-ről kelt becses sorajra válaszolva, midőn a közmunka és közlekedésügyi m. k. ministerium főtisztelendőségemhez intézett leiratát s az ahhoz csatolt rajzi magassági tervezetét mellékelten visszaszármasztatnám — van szerencsém tudomására hozni, miszerint nincsen kifogásom ellene, ha a mindszenti templom fa-

lába egy öntött vaslap, mely a tiszaszabályozási munkálatok fixpontjául szolgáland, befalaztatik. Kiváló tisztelettel maradtam

Őrgóf Pallavicini.

E szerint misem áll utjában a vizrajzi osztálynak arra nézve, hogy öntött vaslap alkalmaztassék templomunk falába azon magassági pont jelölésére, mely községünk templomára esik.

Helyi és vegyes hírek

— **Megyei kórház!** Dublinszki Ferenc a csendőrök volt lovásza e hó 8-án reggel meghalt, a sérülések melyeket Seres Menyhárt rajta ejtett tehát halálhozók voltak! Temesváry Antal királyi aljárásbíró, Dr. Kajlinger Zsigmond járási orvos e hó 9-én községünkben megjelentek és a hullát boncoltatták. Nem halt volna talán meg Dublinszki, ha megyei kórházunk van, melybe az ily súlyos beteget azonnal be szállíthatjuk, ott a kellő ápolás, orvoslásban részesül! Nem akarunk recriminatiokba bocsátkozni, de ezen eset alkalmul szolgál arra, hogy fölemlítsük a megyei kórház létesítésének szükségét. Ott van Szegváron a volt megyeház épülete, éveken át ott hever, sőt ráfizetünk, mert biz azt a régi épületet tatarozni kell, tűzbiztosítását fizetjük, még azért a csekély árért sem vette meg, a venni szándékozó, meddig hever így ezen épület? Nem lehetne a megyei kórházat e csendes faluban melynek egészséges levegője van létesíteni? Mi azt hisszük, hogy szilárd akarattal, erélylyel igen.

— **Bál.** Mai napon a helybeli 48-as kör a szarvas vendéglőben levő saját helyiségében könyvtára javára zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti-díj személyenként a szokásos 48 kr.

— **Az új fegyverek.** A hadügyminiszter rendelete folytán a szegedi 46. sz. gyalogezred március hó második felében kapja meg az új szerkezetű Mannlicher fegyvereket; mikor is a vele való bánásmód megtanulása végett hét napos fegyvergyakorlatra, több turnusban, az összes tartalékosok be fognak hivatni.

— **Ertesítés.** A cukor fogyasztási adó kezelést Robicsék Soma vette át, a cukorforgasztó közönség figyelmét fölhívjuk e körülményre azzal, hogy Robicsék Mór nál jelentsék be cukorkészletüket, nehogy kellemetlenségek származzanak a bejelentés és fizetés elmulasztása okán.

— **H.-M.-Vásárhely jószágállománya.** Az új állategészségügyi törvény életbe lépése alkalmából a földművelésügyi ministerium az egész ország területéről bekívánta a hasznos háziállatok létszámáról az adatokat. H.-M.-Vásárhely jószágállományát a rendőrkapitányi hivatal az állategészségügyi bizottsággal egyetértőleg közvetzőként mutatta ki: a lovak létszáma a legutóbbi összeírás szerint 18500, ebből 3 éven felül van 12000, 3 éven alul van 6500. Szarvasmarha van 17500, ebből bika és ökör 4000, tehén 8600, növendék jószág 5000. Juh 4200, sertés 30,000, szárnyas baromfi 150,000 drb van. — A ki nem hiszi, számlálja meg!

— **A postán eltűnt váltók.** Azon nem igen lehet csodálkozni, hogy a pénzes levelek olyan kapósak, de hogy egy közönséges levél elkezelődjék, a postai uton, az már csakugyan a ritkaságok közé tartozik. A szegedi rendőrségnek van most dolga egy ilyen esettel. Neujahr Vilmos fakereskedő tette a följelentést, hogy a titeli posta levélszekrényébe bedobott egy közönséges levelet s az nemcsak hogy rendeltetési helyére nem jutott, hanem szőrén-szárán eltűnt. Abban az 5 kros bélyegű közönséges levélben pedig nemcsak egy közönséges levél, hanem két 900—900 frtról kiállított s Neujahr ur elfogadó aláírásával ellátott váltó volt, melyek Leopold Ignác és fiai szegedi fakereskedő cég rendelvényére voltak kiállítva. A váltós levelet a szegedi fakereskedő cég nem kapta meg. A

rendőri vizsgálatot Neujahr följelentésére a főkapitány ma megindította.

— **A sárga csikó.** Fekete Sándor medgyebodzási gazdának két szép aranyszörű sárga csikója volt. Hatszáz frtért kérték tőle a kupecok, de Fekete uram azt mondta nekik: Nem eladó! Mult év őszén azután a béres egyszer azzal köszöntötte a gazdára a jó reggelt, hogy a csikóknak hült helye van. Csendőz kereste, szolgabíró kurrentálta, kutatták, keresték messze földön, de a két csikó csak nem került elő. Fekete uram már a reménységről is lemondott, hogy a két sárgát valaha lássa, megvakarta busan a füle tövét s azt morogta magában: fucsacs 600 frtnak! — Az új esztendő azonban új reményt hozott a káros gazdának. Az egyik bodzási csikót a mi rendőrségünk f. hó 4-én megcsipte Károlyi János réti lakosnál, akit Sivalkodi János néven tisztölnek a gorzsaik. Hogy került a Fekete Sándor aranyszörű csikója Gorzsára? — azt majd a jövő fogja kideríteni. Sivalkodi azt mondja, hogy vette jó pénzben, de nagyon belekeveredett ebbe a vételbe, mert nemcsak ennek a 3 éves csikónak nincs rendben a passzusa, de találtak nála egy másik lovat is, amelynek egyáltalán nem volt passzusa. Ugy látszik, hogy Sivalkodi passzus nélkül szokta a lovait vásárolni, ez pedig tilalmas mesterség. — A lovak most gazdáikat várják a bitangakolban, Sivalkodi pedig várja, hogy mit hoz rá a törvény.

— **A német hadsereg létszáma** 1,780,000 ember a legújabb kimutatás szerint. Ehez jön még a másodosztályú honvédség és a népfelkelés, összesen 1,074,000 ember és a póttartalékosok, 458,000 ember. Ez a szám tényleg meg van. Mindössze tehát a német hadsereg negyedfél millió ember fölött rendelkezik, a kik mind ki vannak képezve.

— **Három állat huszár-ruhában.** Föltűnést keltő rabszállítmányt hozott Temesvár felől a vonat tegnap éjjel. Három kezén összeláncolt rab-huszárt telepítettek ki egyik III. oszt. koupéból. Nyolc fölfegyverkezett vadász-katona fogta körül az összeláncolt huszárokat, akik a sipkát mélyen a szemökre huzzák. A huszárgunyát oldalról meg nem csufolták még soha, mint ahogy ez a három vad kinézésű legény. Az utasok undorodva fordultak el tőlük, midőn megtudták, hogy miért szállítják őket Nagy-Szebenből a pétervárad katonai fegyházba. A három marczona legény egy 14 esztendőes gyermek-lányt baromi módon összetört: ezért bünhődnek. A katonai bíróság 2—2 évi börtönre ítélte őket. Ma reggel a m. államvasuton szállították tovább a rabhuszárokat.

Közgazdaság.

A Mindenhatónak hála e hó 10-én az esti órákban havazni kezdett. Érdekes kimutatást olvastunk a mult hetekben a „Szentesi Lapok“ban az utóbbi években volt csapadékokról; — tudjuk azt mindnyájan, hogy az 1888./9-iki gazdasági év eddig tulságos száraz volt és ha tekintetbe vesszük, hogy az 1888-iki gazdasági év is általában igen kis csapadéku volt s hónapokon át nélkülözték földeink a szükséges nedvességet, vetéseink most a jótékony takarót, — érthető, hogy az első hó leesése alkalmából mintegy hálát adunk az Ég urának!

A gazda helyzete valójában kétségbe ejtő, s ha reményei a jövőre mintegy tönkre silányítatnak a jelen által, a kétségbeesés állhat elő. Jóság-állományunk fölöslege rég idők óta megszűnt tartaléktökét képezni, mint ezt hajdan hittük, állítottuk, — igen sok esetben teher volt már utóbbi években a jóságállomány feleslege, a teleltetés, nyaralás költségét számítva, évek multán a jóság nemhogy hasznot hajtott, de sőt határozott veszteséggel járt, — egy haszon volt s van a jóságártásban s ez a trágya készítése.

Gazdasági viszonyaink oda fejlődtek, hogy a gazdának a föld hozam képességét kell fokozni, s minem alkalmasabb erre, mint a trágya, ez okon tartjuk tehát jóságállományunkat.

Kétségtelen, hogy az állam igen sokat áldozott a legutóbbi évtizedek alatt jóságállományunk nemesítésére, de igaz az is, hogy gazdánk az alkalmat felhasználják.

Szarvas jóság állományánál eredménytelenül, a menyiben vámpolitikája a kormány-nak nem sikeríti a hazai gazdaközönségnek szarvasmarha állományának értékszerinti eladhatását.

A vámpolitika egyrészt a vasuti ár illetve díjszabályzatok, másrészt a külföldiek versenyét könnyítik, elősigitik, pedig a jelzett viszonyok, a mindinkább súlyosbodó közterhek a fokozódó igények szükségessé tennék egy földmivelő országban a nép érdekeinek minden irányban s tekintetben megvédését.

Gabona áraink a régiak, változatlan rossz-szak; földmivelőink hitele ép oly rossz mint volt, hova jutunk? Az ország szerteterjesztett „gazdák és iparosok szövete“ csak igen kevés helyen változtatta meg a majdnem tartatlan állapotokat, különben is azok nagy hűhóval kezdett a „nesze semmi, fogd meg jól“ elvénél alig érnek többet.

Reméljük gazdasági viszonyaink jobbrafordultát, a jobb időket!

CSARNOK.

„A dohányzásról.“

Érdekes azon folyóirat, mely „Házi Közlöny“ címen jelenik meg Aradon Záray Ödön szerkesztése alatt. Kiterjed e folyóirat a házi gazdálkodás és gyakorlati élet körébe vágó közhasznú ismeretek és tapasztalatok terjesztésére, és gyakorlati alkalmazására. Átvesszük „Csarnokunkba“ a folyóirat „Egészségügyi“ rovatából Drescher tanár tollából eredt „A dohányzásról“ közleményt, mely így hangzik:

A dohánynövény oly élvezeti anyagot nyújt, melyről még manapság is a legellentétebb nézetek uralkodnak. Az egyik például állítja, hogy mértékletesen élvezve, ennek következményei egyáltalán károsak nem lehetnek a szervezetre, míg a másik kigyót-békkát kiált, ha a dohányzásról van szó, mert mérgező, mert eltompitja az ésszt, előidézi az idegyengeséget s sok más nyavalyát. És e két ellentétes nézetből keletkező harc és háboru közepett mit veszünk észre? Azt, hogy legtöbbben rabjaivá lettünk a dohányzás élvezetének s a mig kedélyesen pipázgatunk vagy szivarozunk, mindkét félnek adunk igazat. És ebben meg nekünk van igazunk, mert midőn ezt az élvezeti szokásunkat természetünkhöz mérten gyakoroljuk, azt az aranyos középutat választottuk, a melyen az anynyira kárhóztatott dohányzás is meg van engedve. Mert ma már tisztában vagyunk azzal, hogy ha a dohányzást kellő mértékben gyakoroljuk, idegeinket kellemesen izgatjuk s kedély-állapotunkat derült hangulatra ébresztjük.

Ha már a félvadállapotban, műveletlen népeknek szükségessé lett a mérsékelt dohányzásnak jótékony hatása az idegrendszerre, annyival inkább volt ennek jogosultsága oly embernél, kinek a lelki működése követeléstében ellankadt idegei ebben kellemesen izgató szert találnak. Ugy vagyunk tehát a dohányossal, mint sok más, szervezetünkre káros élvezeti szerrel, mely „cum grano salis“ kis adagban, mérsékeltén élvezve, jótékonyan hat; míg ellenben, ha vele visszaélést követünk el, káros következményei elmaradhatatlanok. A szenvedélyes dohányzók majdnem kivétel nélkül torokhurutban szenvednek, mely könnyen átterjedhet a gégeire is és megzavarja az emésztést. A dohány tulságos élvezete megrontja az étvágyat és zavarólag

hat a szem működésére is. Szívdobogás, az érverés szabálytalanságai és a szív működés gyengesége gyakran észlelhetők az erős dohányosoknál. Látásuk is szenved s volt rá eset, hogy teljes vakság állt be, mely azonban eltűnt, mikor az illető abban hagyta a dohányzást.

Hogy a dohányzás közben szervezetünkbe jutó mérgező hatással van, azt minden dohányzó tudja. Csak vissza kell emlékeznie a dohányzásban való inaskodási idejére, az első szivarra, vagy pipára s ennek következményeire . . . De midőn a dohányzást tovább folytatva azt tapasztalja, hogy arca már nem sápadt, szédülés, a félelem érzete, reszkesedés, hányinger, hideg verejték, általában a mérgezés tünetei alább hagynak, sőt már nem is jelentkeznek: kész a dohányzó, mert szervezete már megszokta a nikotin hatását. Ezalatt pedig észreveszi, hogy a dohányzás, melyet immár megszokott, élvezetet nyújt, élesztőleg hat gondolatmenetére, midőn szellemileg munkálkodik, sőt úgy tapasztalja a legtöbb, hogy a dohányzás nemcsak jó társalkodót képes belőle csinálni, hanem hogy az körében társaságot is pótolhat. Szívesen fogja tapasztalni, hogy ez, midőn aludni akar menni, elaltatja, ha pedig aludni nem akar, ébren tartja. Szájüregében frissességet érez, nyákváladéka gyarapodik, mely lenyelve az emésztésre jól hathat, a menyenyiben az ott jelenlevő gyomorsavat absorbeálja; a bélsatornában élénkebb működés áll be s sok dohányzónál a könnyű székelés is a dohányzásnak tudható be.

S így tovább folytathatók a dohányzásnak szánt dicsőenkeinket, ha nem tudnók, hogy ezekkel úgy sem mondunk újat a dohányzóknak, kiket még a legbecsületesebb ellenérvekkel sem lehetne a dohányzásról lebeszélni.

De másrészt ismét nem akarjuk azt sem figyelmen kívül hagyni, a mit már föntebb is jeleztünk, hogy miután a dohányzásnak hatása sok embernél csak káros hatással van, a menyenyiben a nikotin-mérgezés többé-kevésbé mindig be szokott állani úgy ezeknek már e körülményben is meg van adva az újmutatás arra, hogy a dohányzással szakítaniok kell, vagy a lehető legkisebb fokra reducálni.

A dohányzás közben beálló rosszullétet, a mérgezés tüneteit a dohányban levő „nikotin“ idézi elő, mely a szerves aljak legerősebbikének egyike. A különböző dohányfajták 2—4% nikotint tartalmaznak, mely nemcsak a dohány levelekben és magvakban, hanem mint igen illékony test a dohány füstben és dohánylében is, mely dohányzás közben keletkezik, van jelen. Az eddig ismert dohány fajták között legtöbb nikotin tartalmu a havannadohány, leggyengébb a mi magyar szűz-dohányunk, melynek gyengébb válfajai, mint pl. a hires rétháti, 1%-nál is kevesebb nikotinnal bírnak. Ezek aztán mint „gyenge dohány“ azoknak valók, kik inkább vannak a dohány mérgező hatásának kitéve.

(Vége köv.)

Apróságok.

A szemérmes. Egy bálon nyitva van az erkélyajtó, s egy fiatal ember kitancol oda egy csinos leánnyal, aki természetesen kivágtott ruhában van. A pillanatot felhasználja a heves fiatal ember és megcsókolja a kisasszony vállát. Felragbotránkozva húzódik vissza.

— Hát, haragszik nagysád, szól a fiatal ember remegő hangon.

— Hogy-e! felel vissza a leány. Egyszer már náthát kaptam a bálon e miatt.

G a s c o n n a d e. Cabantous neje, egy kitűnő marseillei hölgy, kis leánykát szült.

— Hát hogy-mint? . . . kérdi Cabantous-tól egyik barátja.

— Hát barátom . . . két gyerek! — feleli emez.

— Kettő-ő? —

— Nem biz a . . . csak egy, kénytelen

vagyok kettőt mondani; mert ha valamit mondok, nekem mindig csak a felét hiszik el.

Irodalom.

Megjelent a dr. Toldy László által szerkesztett 1889-re szóló „Törvényhatósági Naptár“ 8 arckép van benne, t. i.: Tisza Kálmán, b. Orcy Béla, gr. Szapáry István, Földváry Mihály, Ráth Károly, Kamermayer Károly, Garlócy Károly és Kada Mihály arcképei, s mindeniknek életrajza. Tehát néggyel több, mint a mennyit a szerkesztő a megrendelő ívben ígért. Ha végig lapozzuk e naptárt, azt látjuk, hogy minden tekintetben többet adott a szerkesztő, mint a mennyit előre megígért. A naptári részben több van, mint a legnagyobb naptárakban lenni szokott, és így a Törvényhatósági Naptár pótolja a legbővebb tartalmu naptárakat is. Az általános címtár közli nem csupán az uralkodóház névsorát, az összes udvari hivatalokkal, hanem az összes kormányzó hatóságokat és pedig úgy a közösek, mint a hazaiakat, valamennyi intézménnyel, melyek a főhatóságok keretébe tartoznak. A törvényhatósági címtár Budapest főváros közigazgatásának képét nyújtja; 95 lapon az összes fővárosi képviselő, hatóságok, hivatalok, egyházi személyzet, nyugdíjasok, és az egész fővárosi rendőrség hü képét nyújtja, és teljes, kimerítő utmutatóul szolgál mindenkinek, kinek a főv. bármely közegével dolga van. A főváros után következnek a megyék, a törvényhatósági joggal felruházott, a rendezett tanácsu városok és a nagyközségek, végre a horvát hatóságok. — A hasznos tudnivalók rovata is oly bő, hogy kevés ily munka van, melyben ennyi célszerű utbaigazítás volna feitalálható. A jegyzéknaptár célszerűen használható teendőink feljegyzésére. Az egészet bő tartalommutató zárja be. A diszes kiállítású, 472 oldalra terjedő vászonba kötött naptár bolti ára 1 frt 50 kr. s Nágel Ottó könyvtáros révén megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben. Köztisztviselőknak, ügyvédeknek, orvosoknak, körjegyzőknek s a nagyközönségnek is jó lélekkel ajánlhatjuk annak megszerzését.

A budapesti értéktözsderől.

— A „Magyar Mercur“ heti tudósítása. —
Az újév első hete, melyre ez a tudósítás vonatkozik, igen jól indult. A politikai helyzetet a hivatalos újévi értesülésekben kedvező színben festették és gazdasági tényezők, melyek a tözsdére hatással vannak, szintén kedvezően indulnak, különösen a pénz-piac a januári szelvényekből befolyt milliók következtében napról-napra javul. Mindezek következtében a tözsdei forgalomban szilárd az irány, és ha egyes napokon a nyereség realizálása következtében esőkkennek is kissé az árfolyamok, a kilátások a jövőre nézve mégis jók.
Járadékokban és befektetési értékekben jelentékeny vásárlások történnek és az árfolyamok szépen javulnak. Megemlítendő itt, hogy a magyar és osztrák járadékok között az eddig fennállott indokolatlan különbözet szünni kezd. Ez egyik következménye a konverzióknak, melynek végrehajtása előtt állunk és a mely a befektetési piacra egyébként is nagy jelentőséggel lesz. A magyar aranyjáradék csökkenése csak látszólagos, mert a szelvényt januárban levonták és mert a valuta esett.
Bankrészvénnyek közül különösen a magyar hitelrészvény emelkedik kedvező osztalék-hírekre óriási mértékben, de a többi bankrészvénnyek is szilárdak.
Közlekedési vállalatok értékei szilárdak és emelkedők.
Iparvállalati értékek, valamint egyéb helyi értékek is igen szilárdak és többnyire emelkedtek.
Sorsjegyek jobbra jelentékenyen drágultak.
Valuták és ércváltók ismét olesóbbodtak.
A „Magyar Mercur“ előfizetési ára félévre csak 1 frt. Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal Budapest, Hatvani-utca 17. sz.

Vasuti menetrend.
H.-M.-Vásárhelyről—Szeged felé: 6 óra 46perccel, 5 óra 28 p. este
H.-M.-Vásárhelyről—Nagy-Várad felé délelőtt 10 óra 24 perckor, délután 7 óra 11 perckor.
Kistelekről—Budapestre: személyvonat éjjel után 2 óraker, délután 3 óraker: omnibus-vonat reggel 6 óraker.
Kistelekről—Szegedre: személyvonat, déli 12 óraker, éjjel 12 óraker, omnibus-vonat délután 6 óraker.
Szentestől—Budapestre. Indul 5 óra 38 perc reggel, 11 óra 15 perckor d. u.
Szolnokról—Szentestre. Indul 3 óra 26 perc éjjel 11 óra 50 perc d. e.
Szentestre érkezik 8 óra 16 perc d. e. 4 óra 30 perc d. u.

Felelős szerkesztők:
KELLER LAJOS és SZOBOTKA GUSZTÁV
Kiadótulajdonos:
AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

Mutatványszámok ingyen és bérmentve küldetnek.
Magyarország legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapja

„Képes Családi Lapok“

Mint társadalmi, szépirodalmi s ismeretterjlesztő, he-ti lap eddig is megbecsülhetetlen szolgálatokat tett a magyar nemzeti közművelődésnek, ma azonban nemcsak kiváló tényezője a magyar irodalomnak, hanem nélkülözhetetlen barátja a magyar műveltségnek. Változatos, élénk s a legszigorubb kritikát is kiálló olvasmányai: a legjelesebb magyar írók tollából erednek s a külföldi irodalomból csak a színaranyat mutatják be az olvasó közönségnek. A gondos, élénk szerkesztés, az izlés és diszes kiállítás, az eszme és az érzelem-nemesítő tartalom, a jó izlés, a legjelesebb külföldi lapok képeivel versenyző művészi kivitelű képek szellemi kincsese avatják minden számát.

A „Képes Családi Lapok“

előfizetési ára
„Hölgyek Lapja“
című **elvtamelléklettel** és a külön könyvvé beköthető **regénymelléklettel** együtt:
Egész évre . . . . . **6 frt — kr.**
Fél évre . . . . . **3 frt — kr.**
Negyed évre . . . . . **1 frt 50 kr.**

Előfizetések legcélszerűbben postautalványon küldendők.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentesen küld és előfizetések a **hó bármely napjától** elfogad a

„KÉPES CSALÁDI LAPOK“

kiadóhivatala
Budapesten, V., Nagy-korona utca 20 szám.
Teljes számu példányokkal még mindig szolgálhatunk.

Mutatványszámok ingyen és bérmentve küldetnek.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest.

Kitűnő jó hatásu hajnövesztő kenőcsét oly sokan dicsérik és annak sikeréről oly sokat hallottam, hogy kérek részemre utánvétellel egy 3 frtos köcsöggel küldeni.

Condiano Sándor,
ezredes, Ő Felsége a romániai király szárnysegéde. Bukarest.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Van szerencsém megkeresni a kitűnő jó hatásu hajnövesztő kenőcséből egy tégelylyel a 1 frt és egy tégelylyel a 2 frt utánvétellel küldeni.

Tisztelettel
gr. Starhenberg Guido Köpösdön.

T. Csillag Anna kisasszony. Szíveskedjen nekem postafordultával az ön kitűnő hajnövesztő kenőcséből egy 2 frtos köcsöggel küldeni.

Ludvig Ritter v. Liebig
Reichenberg.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Tisztelettel megkeresem, nekem a kitűnő hatásu hajnövesztő kenőcséből két darab 2 frtos tégelylyel utánvétellel küldeni.

Ifj. gróf Eszterházy Imre,
Bakony-Szt.-László.

T. Csillag Anna kisasszony. Legyen szíves kitűnő hajnövesztő kenőcséből egy köcsöggel a 2 frt utánvétellel küldeni.

Ógr. Pallavicini Ad.
Abaúj-Szemere.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. A mellékelt 2 frtért kérek az ön kitűnő, felülmulhatatlan haj- és bajsznövesztő kenőcséből postafordultával küldeni. Tisztelettel
báró Vatzdorf, Váth (Vasm.)

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Szíveskedjen az ön híres s kitűnő haj- és szakálnövesztő kenőcséből még egy 3 frtos tégelylyel mihamarább küldeni.
Dr. Alex. Freih. v. Neupauer
Graz, Hofgasse.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Az ön kitűnő hajnövesztő kenőcséből kérek egy 2 frtos köcsöggel utánvétellel küldeni.
Wurmband Anna gróné
Bickfeld.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. A kitűnő kenőcséből kérek egy 2 frtos köcsöggel.
Gróf Gonrey Félix
Bécs.

Igen tisztelt Csillag Anna kisasszony Budapest. Kitűnő hajnövesztő kenőcséből kérek két köcsöggel küldeni. Tisztelettel
Ludvika Schenk v. Reindorfk. k. Hauptmannsgattin. Prag.

En Csillag Anna

135 ctm. hosszú óriási Loreley-hajammal, melyet az általam feltalált kenőcs 14 havi használatá után nyertem, mely megakadályozza a **hajkihullást,** elősegíti a **hajnövést** és erősíti a **hajbőrt,** uraknál elősegít egy teljes **erős szakálnövést,** rövid ideig való használat után a hajnak, valamint a szakálnak természetes színt és sűrűséget kölcsönöz és megóvja korai őszüléstől a legmagasabb korig. Egy köcsög ára 2 frt. Postával küldés naponként a pénz előleges beküldése vagy posta-utánvétel mellett az egész világra.

Csillag és Tsa
Budapest,
Király-ut 26.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Ő fensége Carolat hercegnő kére ujjal kitűnő hatásu kenőcséből 4 köcsöggel. cim. **Prinzes. Carolat** Göthen

Csillag Anna kisasszony Budapest. kérek egy köcsöggel az ön kitűnőnek elismert hajnövesztő kenőcséből. Tisztelettel **Anna Edle v. Liehtnegel** Wien, Stuckgasse.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kérek részemre a kitűnő jó hatásu kenőcséből ide postafordultával 3 köcsöggel küldeni. **Baronin von Pistör,** Hotel Grafen Meren.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kérek az ön kitűnő hajnövesztő kenőcséből egy köcsöggel. **Beschorner Frigyes,** hadnagy a 47-ik gyalogezredbe

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. A különös kitűnő hatásu hajnövesztő kenőcséből kérek utánvétellel mellett egy 2 frtos köcsöggel. Tisztelettel **Juszt J** Oberlehrer. Dekán.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kitűnő hatásu kenőcsét oly sokan dicsérik, ezért kérek én is egy 3 frtos köcsöggel. **Selma von Preusz** Meran Züdtirol.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kérek az igen jó hatásu kenőcséből még 4 tégelylyel küldeni. Tisztelettel **Wondrak Ludvig,** háztulajdonos, Bécs mellett Mauer.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Levelem vételénél kérek azonnal az ön híres hajnövesztő kenőcséből 3 nagyobb köcsöggel küldeni. Tisztelettel **Losatella grófné,** Gailpitz, Mähren.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Szíveskedjen nekem jó hatásu kenőcséből 3 köcsöggel küldeni. Tisztelettel **Jakob Girard v. Ebenstein,** Trient, Tirol.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kérek a már küldött jó hatásu kenőcséből még 4 köcsöggel. **Tomakovic Zsigmond,** cs. kir. hadbiztos, Ruma.